

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა №88

30.10.2020

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: მეფრინველეობის ფერმისა და ფრინველის სასაკლავოს მოწყობა-ექსპლუატაცია;

დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ქარელის მუნიციპალიტეტი;

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: შპს „აგრო ალიანსი“; ქ. თბილისი, საბურთალოს რაიონი, იპ. ხვიჩიას ქ. N30, ბინა 4

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 17.09.2020

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „გამა კონსალტინგი“

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „აგრო ალიანსის“ მიერ წარმოდგენილია მეფრინველეობის ფერმისა და ფრინველის სასაკლავოს მოწყობა-ექსპლუატაციის სკოპინგის ანგარიში.

პროექტის ფარგლებში, ქარელის მუნიციპალიტეტში, დაგეგმილია მეფრინველეობის ფერმის (160 000 სადგომით ქათმებისათვის) და ფრინველთა სასაკლავოს (დღეში 10 000 ფრთა ქათამი), ასევე ქათმის სკორეს განთავსების ტერიტორიის მოწყობა-ექსპლუატაცია.

სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია საპროექტო ობიექტების განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები, აგრეთვე განხილულია არაქმედების ალტერნატივა და პროექტის საჭიროების დასაბუთება. ფერმის განთავსებისთვის განხილულია სამი ალტერნატიული ვარიანტი. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, პირველი ალტერნატივა (სოფ. სალოლაშენის მიმდებარედ, საცხოვრებელი სახლიდან-20 მ დაშორებით) დაწუნებულ იქნა, ვინაიდან ტერიტორია ზედაპირული წყლის ობიექტიდან 5-7 მეტრით არის დაცილებული და წყალდაცვით ზოლში ექცევა. მეორე ალტერნატივად განხილულია სოფ. სასირეთში, სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებული სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთი (უახლოესი საცხოვრებელი სახლი გვხვდება 540 მ-ში), ხოლო მესამე ალტერნატივად სოფ. ბრეთის მეურნეობის მიმდებარედ არსებული თავისუფალი ტერიტორია (უახლოესი საცხოვრებელი სახლი გვხვდება დაახლოებით 30 მ-ში). სკოპინგის ანგარიშის განხილვის შედეგად დგინდება, რომ მეორე და მესამე ალტერნატივებიდან პროექტის პირველ სტადიაზე უპირატესობა მიენიჭა მესამე ალტერნატიულ ვარიანტს. აღსანიშნავია, რომ სკოპინგის ანგარიშში არ არის განსაზღვრული მეორე და მესამე ალტერნატივების დადებითი და უარყოფითი ასპექტები, არ არის მოცემული შერჩეული ალტერნატივის დასაბუთება, ალტერნატივების ანალიზის შინაარსობრივი ნაწილი გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს მეტ დეტალიზაციას. ამასთან ირკვევა, რომ ალტერნატივა - 2 წარმოადგენს მხოლოდ სამომავლოდ, მეფრინველეობის ფერმის

მეორე სტადიისთვის განსაზღვრულ/ასათვისებელ ტერიტორიას და არა მოცემული პროექტის ალტერნატიულ ვარიანტს. შერჩეული ალტერნატივიდან გამომდინარე, საპროექტო ტერიტორიად განხილულია ქარელის მუნიციპალიტეტში, სახელწიფო საკუთრებაში არსებული მიწის ნაკვეთი, სოფ. ბრეთის მეურნეობის მიმდებარედ, მოსახლეობიდან 30 მეტრის დაშორებით (უშუალოდ საფრინველეები უახლოესი საცხოვრებელი ზონიდან განთავსდება 70 მ-ის დაშორებით). საპროექტო ტერიტორიის წვეროს მიახლოებითი GPS კოორდინატებია: X-412208, Y-4659571; X-412404, Y-4659431; X-412301, Y-4659693; X-412489, Y-4659598. მეფრინველეობის ფერმისთვის შერჩეული საპროექტო ტერიტორია ტექნოგენური და ანთროპოგენური ზემოქმედებით სახეცვლილია, არ გამოირჩევა ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის და მცენარეულობის მრავალფეროვნებით.

პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი, ფრინველთა სასაკლავო განთავსებისთვის სკოპინგის ანგარიშში განხილულია 4 ალტერნატიული ვარიანტი. პირველი ალტერნატივა მდებარეობს - მეფრინველეობის ფერმის განთავსებისთვის შერჩეული ტერიტორიის მიმდებარედ (სოფ. ბრეთის მეურნეობა); ალტერნატივა-2 მდებარეობს ქ. ქარელის სიახლოვეს, სახელმწიფო საკუთრებაში არსებულ არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთზე (68.10.48.269); სიტუაციური სქემის მიხედვით, ალტერნატივა-3 და ალტერნატივა-4 მდებარეობს, ასევე ქ. ქარელის მიმდებარედ, ერთმანეთის სიახლოვეს, მდ. მტკვრის მარჯვენა სანაპიროზე, მდინარიდან 10-15 მ-ის დაშორებით. ალტერნატივების ანალიზის თანახმად, ზედაპირული წყლის დაცვის ზონების, სხვადასხვა სანიტარული პირობებისა და გარემოზე ზემოქმედების გათვალისწინებით უპირატესობა მიენიჭა მეორე ალტერნატიულ ვარიანტს. ფრინველთა სასაკლავო განთავსებისთვის შერჩეული ტერიტორია ტექნოგენური და ანთროპოგენური ზემოქმედებით სახეცვლილია, წარმოდგენილი არ არის ხე-მცენარეები. საპროექტო ტერიტორიის წვეროს მიახლოებითი GPS კოორდინატებია: X-406280, Y-4652509; X-406152, Y-4652508; X-406151, Y-4652712; X-406288, Y-4652708. საპროექტო ზონიდან მანძილი უახლოეს მოსახლემდე შეადგენს დაახლოებით 200-250 მეტრს, ხოლო უახლოეს ზედაპირული წყლის ობიექტამდე 100 მეტრს (მდ. ძამა).

ქათმის სკორეს განთავსების ადგილის მოწყობისთვის, სკოპინგის ანგარიშში განხილულია ორი ალტერნატიული მდებარეობა. პირველი - მეფრინველეობის ფერმისთვის შერჩეული მიწის ნაკვეთის ჩრდილოეთით, ხოლო მეორე - სოფ. სასირეთის მიმდებარედ არსებული თავისუფალი ტერიტორია (პირდაპირი მანძილი უახლოეს მოსახლემდე - 655 მ). სკორეს განთავსების ადგილის მოწყობით მოსალოდნელი ზემოქმედების, და მოსახლეობამდე მანძილის გათვალისწინებით უპირატესობა მიენიჭა მეორე ალტერნატივას. საპროექტო ტერიტორიის წვეროს მიახლოებითი GPS კოორდინატებია: X-412170, Y-4657962; X-412095, Y-4657823; X-412173, Y-4657953; X-412166, Y-4657896. საპროექტო ტერიტორიის გარშემო გვხვდება სხვადასხვა სახის სოფლის მეურნეობის კულტურებისთვის განკუთვნილი მიწის ნაკვეთები. ზემოაღნიშნულის შესაბამისად საპროექტო ფერმიდან ფრინველის სკორეს გატანა, შემდგომში სასუქად გამოყენების მიზნით, გათვალისწინებულია მეფრინველეობის ფერმიდან დაახლოებით 2 კმ-ით დაცილებულ, სოფ. სასირეთის სამხრეთით სახელმწიფო საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთზე. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, 2-6 თვის შემდგომ გათვალისწინებულია სკორეს/სასუქის რეალიზაცია, რომელსაც გამოიყენებენ ადგილობრივი ფერმერები.

მეფრინველეობის ფერმის ტერიტორიაზე გათვალისწინებულია 8 საფრინველის მოწყობა (თითოეულის საერთო ფართი - 960 მ²). ფერმის ტერიტორიაზე, ასევე მოეწყობა: ადმინისტრაციის შენობა; ავტოსადგომი; დაცვის ოთახი; სასწორი; დეზობარიერი;

მომსახურეობის ოთახი; წყლის საამქრო; დახურული და ღია საწყობი; დასაქმებულების მოსამზადებელი ოთახი. ტექნოლოგიური ციკლის მიხედვით, ფერმაში წიწილების ინკუბაცია გათვალისწინებული არ არის. საპროექტო ფერმაში მიმდინარეობს მხოლოდ მათი გამოზრდა, ხოლო 34 დღის შემდგომ გათვალისწინებულია ფრინველების სასაკლავო ტერიტორიაზე გადაყვანა. 35-ე დღიდან იწყება ფერმის დასუფთავება და მომზადება წიწილის ახალი ნაკადის მისაღებად. დასუფთავება გულისხმობს: შენობიდან ფრინველის სკორეს გამოტანას (რომელიც განთავსდება სპეციალურ ტერიტორიაზე); ფერმის შენობების, საკვებურებისა და საწყურებლების რეცხვა/დეზინფექციას. 42-ე დღეს იწყება ახალი ციკლი. ფერმაში საკვები შემოვა მზა სახით და ჩაიტვირთება საფრინველეების მიმდებარედ დამონტაჟებულ სილოსებში (ფრინველს საკვები მიეწოდება ავტომატურად). მეფრინველეობის ფერმაში ტემპერატურის რეგულირება გათვალისწინებულია ბუნებრივ აირზე მომუშავე გამათბობლების და ვენტილატორების საშუალებით.

წარმოდგენილი გენ-გეგმის მიხედვით, სასაკლავო საპროექტო ტერიტორიაზე განთავსდება: სასაკლავო შენობა, ავტოსადგომი, დაცვის ოთახი, დეზობარიერი, წყლის საამქრო, ცნადპ/ცხოველური ნარჩენების გადამამუშავებელი საამქრო და ღია საწყობი. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ფრინველთა სასაკლავოში დღეში, ერთბაშად გათვალისწინებულია 10 000 ერთეული ფრინველის დაკვლა. სასაკლავო ტექნოლოგიური ციკლის მიხედვით, ფრინველის დაკვლა და გასუფთავება მიმდინარეობს ავტომატურ რეჟიმში. ყოველი დაკვლის პროცესის დასრულების შემდეგ გათვალისწინებულია სასაკლავო სრული ტერიტორიის რეცხვა/დეზინფექცია. სასაკლავოში წარმოქმნილი ცნადპ/ბიოლოგიური ნარჩენების გადამამუშავება გათვალისწინებულია - ცნადპ/ცხოველური ნარჩენების თერმულად გადამამუშავებელი დანადგარის საშუალებით. სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია გადამამუშავებელი დანადგარის ტექნიკური პარამეტრები და გაბარიტები, შესაბამისი ფოტომასალით. აპარატი წარმოადგენს ვაკუუმურ ქვას. დანადგარის ტექნოლოგიური ციკლი გულისხმობს ნარჩენის დამუშავებას, ხარშვას და გაშრობას, ხოლო საბოლოო პროდუქტის სახით მიიღება: ძვალხორცის, ბუმბულისა და სისხლის ფქვილი (აღნიშნული გამოიყენება მეცხოველეობასა, მეთევზეობასა თუ მეფრინველეობაში საკვების სახით).

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ფერმისა და სასაკლავო წყალმომარაგება განხორციელდება მიწისქვეშა წყლით, ჭაბურღილის საშუალებით (შესაბამისი ლიცენზიის საფუძველზე). მეფრინველეობის ფერმისთვის საჭირო იქნება დაახლოებით 1,4 მ³/დღ, ხოლო სასაკლავოზე დაახლოებით 20-25 მ³/დღ წყალი. მეფრინველეობის ფერმის ტერიტორიაზე წარმოქმნილი სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო წყლების შეგროვება მოხდება საასენიზაციო ორმოში, საიდანაც გატანილი იქნება სპეციალური მუნიციპალური სამსახურის მიერ. საფრინველეების დასუფთავების პროცესში წარმოქმნილი წყლების ჩაშვება გათვალისწინებულია საფილტრაციო ორმოებში. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, სასაკლავო ექსპლუატაციის პროცესში წარმოქმნილი ჩამდინარე წყლების ჩაშვება, შესაბამის გამწმენდ ნაგებობებში გაწმენდის შემდგომ, გათვალისწინებულია მდ. ძამაში. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, სანიადვრე, ტექნოლოგიური და სამეურნეო-ფეკალური წყლების მართვის საკითხი, მათ შორის გამწმენდი ნაგებობების შესახებ ინფრომაცია დაზუსტდება გზმ-ის ეტაპზე.

საპროექტო ობიექტების სამშენებლო სამუშაოების ეტაპზე სამშენებლო ბანაკის მოწყობა დაგეგმილი არ არის. საჭირო რაოდენობის ბეტონი და სხვადასხვა დამხმარე ინფრასტრუქტურა შემოიტანება მზა სახით. გამომუშავებული გრუნტი ძირითადად გამოიყენებული იქნება უკუყრილებისთვის. სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია სამშენებლო სამუშაოების შესრულების ვადები და შესაბამისი თანმიმდევრობა.

სკოპინგის ანგარიშში აღწერილია დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელებით მოსალოდნელი გარემოზე ზემოქმედების სახეები და მოცემულია გარემოზე ზემოქმედების მოკლე აღწერა გარემოს თითოეული კომპონენტისთვის. ამასთან წარმოდგენილია გარემოზე ზემოქმედების შერბილებისთვის დაგეგმილი ღონისძიებების წინასწარი მონახაზი.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის, როგორც სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ისე ქარელის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე განთავსება. ახალი კორონავირუსის გავრცელების პრევენციის მიზნით, 2020 წლის 18 სექტემბერს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსში“ განხორციელებული ცვლილების შესაბამისად, ზემოაღნიშნული პროექტის სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვა გაიმართა 2020 წლის 9 ოქტომბერს, დისტანციურად, კომუნიკაციის ელექტრონული საშუალების, Zoom-ის აპლიკაციის გამოყენებით. საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, შპს „აგრო ალიანსის“, შპს „გამა კონსალტინგის“, ქარელის მუნიციპალიტეტის მერიისა და გიგანტის სათემო ერთეულის წარმომადგენლები. საჯარო განხილვაზე დამსწრეთა მხრიდან ყურადღება გამახვილდა სკორეს სანაყაროდან სპეციფიკური სუნის გავრცელებაზე, ასევე ფერმის ექსპლუატაციისას სანიტარული და ჰიგიენური ნორმების დაცვაზე. ადგილობრივი სათემო ერთეულის წარმომადგენლებმა ითხოვეს აღნიშნული საკითხების გზშ-ის ანგარიშში ასახვა. საკონსულტაციო ორგანიზაციის წარმომადგენლის განმარტებით საგრძნობი უსიამოვნო სუნი იქნება მხოლოდ, უშუალოდ სკორეს განთავსების ტერიტორიაზე და მანძილის მატებასთან ერთად შეუმჩნეველი გახდება. ამასთან აღნიშნა, რომ გაბატონებული ქარები სოფლის მიმართულებით არ მოძრაობს. საკონსულტაციო ორგანიზაციის წარმომადგენლის განმარტებით, სუნის გავრცელებასთან დაკავშირებული საკითხები გზშ-ის ეტაპზე დეტალურად იქნება შესწავლილი. სუნთან მიმართებაში თავისი პოზიცია დააფიქსირა, აგრეთვე სამინისტროს წარმომადგენელმა და აღნიშნა რომ უახლოესი დასახლებული პუნქტის მიმართულებით სუნის გავრცელების პრევენციის მიზნით ერთ-ერთ შემარბილებელ ღონისძიებას შესაძლოა წარმოადგენდეს „ყრუ“ კედელის/ე.წ ხელოვნური ბარიერის ან/და ბუნებრივი ბარიერის მოწყობა, რომელიც გარკვეულწილად უზრუნველყოფს სკორეს ტერიტორიიდან წამოსული ჰაერის ნაკადისთვის მიმართულების შეცვლას.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, მეფრინველეობის ფერმის, ფრინველთა სასაკლაოსა და სკორეს განთავსების ადგილის დათვალიერებისა და საპროექტო ტერიტორიების ვიზუალური შეფასების მიზნით სამინისტროს წარმომადგენლის მიერ განხორციელდა ადგილზე ვიზიტი. ვიზიტის ფარგლებში ფერმის საპროექტო ტერიტორიის სიახლოვეს მცხოვრებ მოსახლეობას, მიეწოდათ ინფორმაცია დაგეგმილი საქმიანობის და სკოპინგის ანგარიშის შესახებ. ფერმის საპროექტო ტერიტორიის სიახლოვეს მცხოვრებლების თქმით პროექტის განხორციელება დადებითად აისახება სოფლის სოციალურ-ეკონომიკურ მდგომარეობაზე. მოსახლეობა დაინტერესდა ფერმიდან არასასიამოვნო სუნის გავრცელების საკითხით, რაზეც საქმიანობის განმახორციელებელმა განმარტა, რომ მეფრინველეობის ტექნოლოგიური ციკლი იქნება მთლიანად დახურული და სუნი გავრცელდება მხოლოდ დროის განსაზღვრულ პერიოდში, ციკლის დასრულების, საფრინველეების გაღების და დასუფთავების დროს (ციკლის დაწყებიდან 34 დღის შემდგომ), რომელიც დაახლოებით 2 საათი გაგრძელდება.

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით დაწყებული ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე პროექტთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები/მოსაზრებები სამინისტროში არ დაფიქსირებულა.

სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია, ხოლო ჩატარებული კვლევითი სამუშაოების შედეგად, მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედების სახეები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზშ-ს ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზშ-ს ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი** უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
- 3.1 **გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზშ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ.**
4. **გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
 - პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
 - დაგეგმილი საქმიანობის დეტალური აღწერა;
 - საპროექტო ტერიტორიების დეტალური აღწერა. მათ შორის საპროექტო ტერიტორიების საკადასტრო კოდები, ფართობები, Shp ფაილები, GPS კოორდინატები;
 - საპროექტო (ფერმის, სასაკლავოს, სკორეს) ტერიტორიებიდან დაზუსტებული მანძილი უახლოეს საცხოვრებელ სახლებამდე, მდინარემდე, მდებარეობის მითითებით;
 - პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები, შესაბამისი დასაბუთებით მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა, ტექნოლოგიური ალტერნატივები, ობიექტის განთავსების ალტერნატივა, და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივები. **გზშ-ის ანგარიშის შესაბამის ქვეთავში, დეტალურად უნდა იქნეს დასაბუთებული ობიექტის განთავსების ალტერნატივებიდან შერჩეული ადგილმდებარეობის გარემოსდაცვითი, სოციალური, ეკონომიკური და ტექნიკური უპირატესობები;**

- მეფრინველეობის ფერმისა და სასაკლავო გენერალური გეგმა, მაღალი გარჩევადობით (შესაბამისი ექსპლიკაციით), სადაც დატანილი იქნება ყველა საპროექტო ინფრასტრუქტურული ობიექტები. მათ შორის სკორეს განთავსების ტერიტორიის აღწერა;
- მეფრინველეობის ფერმის ტექნოლოგიური ციკლის და ტექნოლოგიური სქემის დეტალური, **თანმიმდევრული აღწერა;**
- ინფორმაცია საპროექტო სასაკლავო შესახებ, შესაბამისი ტექნოლოგიური სქემისა და პარამეტრების მითითებით;
- ინფრასტრუქტურული ობიექტების, დანადგარების, ტექნოლოგიური მოწყობილობებისა და ტექნოლოგიური უბნების დეტალური აღწერა (თითოეული ობიექტის ტექნიკური და ტექნოლოგიური სქემების მითითებით);
- ფერმაში ტემპერატურის რეგულირების შესახებ ინფორმაცია. მათ შორის ფერმის ერთიანი გამწოვი/სავენტილაციო და ბუნებრივ აირზე მომუშავე გამათბობელი სისტემის დეტალური აღწერა (ტიპი; პარამეტრები; ეფექტურობა);
- საფრინველების შიდა ტერიტორიის აღწერა, მათ შორის საფრინველის მომანდაკების, ფრინველებისთვის გამოყენებული საგების და ფერმაში ფრინველთა განთავსების შესაბამისი პირობების შესახებ ინფორმაცია;
- საპროექტო ბიოლოგიური ნარჩენების გადამამუშავებელი დანადგარის დეტალური აღწერა, შესაბამისი პარამეტრების მითითებით (წარმადობა, ტექნოლოგია, მათ შორის ხარშვისა და შრობის ეტაპები დეტალურად, ტიპი, საპასპორტო მონაცემები, ფიზიკური მახასიათებლები და სხვ);
- ინფორმაცია ბიოლოგიური ნარჩენების გადამამუშავების შედეგად მიღებული მასის მეცხოველეობასა, მეთევზეობასა თუ მეფრინველეობაში საკვების სახით გამოყენებასთან დაკავშირებით (შესაბამისი უფლებამოსილი ორგანოს მიერ გაცემული დამადასტურებელი დოკუმენტი);
- ფერმისა და სასაკლავო წყალმომარაგების შესახებ ინფორმაცია;
- წყალმომარაგების საკითხები;
- წყალმომარაგების სისტემის განლაგება და ტექნიკური მონაცემები, მოხმარებული წყლის რაოდენობრივი მაჩვენებლების შესახებ ინფორმაცია;
- საყოფაცხოვრებო-სამეურნეო წყლების მართვის საკითხები;
- საწარმოო, ჩამდინარე წყლების მართვის საკითხები. მათ შორის სასაკლავოში და ფერმაში წარმოქმნილი **ნარეცხი წყლების** მართვის საკითხების დეტალური აღწერა;
- სასაკლავოში წარმოქმნილი სისხლის მართვის საკითხების აღწერა;
- ნარეცხი წყლების ე.წ გამწმენდ ობიექტში მოხვედრის ამსახველი სქემა;
- საპროექტო ობიექტებზე წარმოქმნილი სანიაღვრე წყლების მართვის საკითხები;
- სკოპინგის ანგარიშში აღნიშნული ე.წ საფილტრაციო ორმოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია, შესაბამისი პარამეტრებისა და **გაწმენდის ეფექტურობის** მითითებით, მათ შორის საფილტრაციო ორმოში დალექილი მყარი ნარჩენების მართვის საკითხების შესახებ ინფორმაცია. ამასთან გუშ-ის ანგარიშში განხილულ იქნეს ფერმის ნარეცხი წყლებისთვის განკუთვნილი ე.წ საფილტრაციო ორმოების გარდა სხვა ალტერნატივებიც;
- საპროექტო გამწმენდი ნაგებობის შესახებ დეტალური ინფორმაცია. მათ შორის გამწმენდის სქემის, გამწმენდის ტიპის, პარამეტრებისა და **გამწმენდის ეფექტურობის** შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- ფრინველთა სკორეს მართვის საკითხების აღწერა. მათ შორის სკორეს განთავსების ადგილის შესახებ დეტალური ინფორმაცია, ტერიტორიის ბარიერით შემოსაზღვრის შესახებ ინფორმაცია. ასევე **სკორეს განთავსების, დამუშავების ტექნიკური პირობების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;**

- ქათმის სკორეს სასუქად გამოყენების არსებული პრაქტიკის შესახებ ინფორმაცია (შესაბამისი დამადასტურებელი დოკუმენტით), ამასთან გზშ-ის ანგარიშში აისახოს ინფორმაცია რა სიხშირით მოხდება სკორეს/სასუქის რეალიზაცია და დროის რა მონაკვეთში იქნება განთავსებული სკორე;
- პროექტის ფარგლებში წარმოქმნილი ნარჩენების მართვის საკითხების აღწერა, მათ შორის ნარჩენების მართვის გეგმა;
- პროექტის ფარგლებში წარმოქმნილი ბიოლოგიური ნარჩენების მართვის საკითხები;
- დავარდნილი (მკვდარი) ფრინველების და მათი მართვის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- ექსპლუატაციის ავარიული (ფრინველების დაავადების/დახოცვის) შეწყვეტის შემთხვევაში შემდგომი ქმედებების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- ინფორმაცია ფერმიდან ფრინველების გადაყვანის და სკორეს გადატანის შესახებ, კერძოდ სამოძრაო მარშრუტების შესახებ (რუკაზე ჩვენებით) დეტალური ინფორმაცია, მათ შორის ტრანსპორტირების გეგმა-გრაფიკი. ამასთან მნიშვნელოვანია გათვალისწინებულ იქნეს დასახლებულ პუნქტში გადაადგილების შესაბამისი პირობები, მაგ: დაბალი სიჩქარე, ძარის გადახურვა;
- ფერმის ბიოუსაფრთხოების შესახებ ინფორმაცია;
- **ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიის ფარგლებში გამწვანებითი ღონისძიებების შესახებ;**
- დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა, მათ შორის დასაქმებულთა შორის ადგილობრივი მოსახლეობის წილი, ასევე პერსონალის პროფესიული და ტექნიკური სწავლების შესახებ ინფორმაცია.

4.1 გზშ-ს ანგარიშის გეოლოგიურ ნაწილში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- გეოლოგიური გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერა: რელიეფი (გეომორფოლოგია); გეოლოგიური აგებულება; სეისმური პირობები; ჰიდროგეოლოგიური პირობები; საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები.
- გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება: ზემოქმედება გრუნტის წყლებზე; საშიში გეოლოგიური პროცესების (არსებობის შემთხვევაში) შესაძლო გააქტიურების განსაზღვრა საპროექტო ობიექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის პერიოდში, პრევენციული ღონისძიებების მითითებით.

4.2 პროექტის ფარგლებში შესასრულებელი სამუშაოების შესახებ ინფორმაცია, კერძოდ:

- სამშენებლო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია, შესაბამისი ვადების მითითებით;
- გამოყენებული ტექნიკის ჩამონათვალი და რაოდენობა;
- სამშენებლო მოედნის (არსებობის შემთხვევაში) შესახებ ინფორმაცია (ფართობი, shp ფაილები);
- გრუნტის სანაყაროს შესახებ ინფორმაცია (GPS კოორდინატები);
- ნიადაგის საფარის მოხსნის სამუშაოების, გრუნტის სამუშაოების და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით);

5. პროექტის განხორციელების შედეგად გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის:

- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე, სადაც მოცემული უნდა იყოს: ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გამოყოფისა და გაფრქვევის წყაროები (გენგეგმაზე მითითებით), გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში; ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებები; ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი;
- ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებებზე მონიტორინგის განხორციელების საკითხები;
- პროექტის ფარგლებში სუნის წარმომქმნელი პოტენციური წყაროების იდენტიფიცირება, შესაბამისი შემარბილებელი და პრევენციული ღონისძიებების განსაზღვრა;
- დაგეგმილი საქმიანობის მოწყობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები (ხმაურის ყველა წყარო გენგეგმაზე დატანით);
- ნარჩენების წარმოქმნით და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ნიადაგის ნაყოფიერი ფენისა და გრუნტის დაბინძურების საკითხები;
- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე, შესაბამისი შემარბილებელი/საკომპენსაციო ღონისძიებები;
- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედება ზედაპირული წყლის ობიექტზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზედაპირული წყლის ობიექტებში ჩამდინარე წყლებთან ერთად ჩაშვებულ დამაბინძურებელ ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების ნორმების (ზ.დ.ჩ) პროექტი;
- ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება, ზემოქმედების შეფასება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- საპროექტო ობიექტის მოსახლეობასთან სიახლოვის გათვალისწინებით, **მნიშვნელოვანია** გზშ-ის ანგარიშში დეტალურად იქნეს ასახული პროექტის მოწყობა-ექსპლუატაციით გამოწვეული ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ასევე ადამიანის ჯანმრთელობასთან, უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- მოწყობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე ზემოქმედება სატრანსპორტო ნაკადებზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე;
- კუმულაციური ზემოქმედება და ზემოქმედების შედეგების შეფასება;
- **შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა-გრაფიკი** (გარემოზე ზემოქმედების თავიდან აცილებისა და შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა, რომელიც შემუშავდება საუკეთესო ხელმისაწვდომი ტექნიკის პრაქტიკის გამოყენებით);
- **გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა (საკონტროლო წერტილების განსაზღვრით და მონიტორინგის სიხშირის მითითებით);**
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;
- გზშ-ს ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;

6. შენიშვნები:

- ელექტრონული გადამოწმების, მიხედვით სკორეს განთავსების საპროექტო ტერიტორიის სიახლოვეს მდებარეობს შპს "საქართველოს მელიორაციის" სარწყავი არხი. აღნიშნული არხის შესაძლო დაბინძურების პრევენციის მიზნით განისაზღვროს შესაბამისი ტექნიკური პირობები და საკითხი აისახოს გზშ-ის ანგარიშში. ამასთან გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი იქნეს შპს „საქართველოს მელიორაციასთან“ შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;
- ელექტრონული გადამოწმებით დგინდება, რომ საპროექტო (ფერმის, სასაკლავოს, სკორეს განთავსების) ტერიტორიები წარმოადგენს სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთებს. გზშ-ის ეტაპზე საქმიანობის განმახორციელებლის მიერ წარმოდგენილ უნდა იქნეს საწარმოო ტერიტორიების საკუთრების ან სარგებლობის დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;
- სკოპინგის ანგარიშის განხილვის და ელექტრონული გადამოწმების შედეგად დგინდება, რომ საპროექტო ობიექტები საკმაო მანძილით არის ერთმანეთისგან დაშორებული, რაც შესაძლოა დაკავშირებული იყოს გარემოზე დამატებით ზემოქმედებასთან. აღნიშნულიდან გამომდინარე გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი იქნეს შესაბამისი დასაბუთება, რამდენად მიზანშეწონილია საპროექტო ობიექტების, ერთმანეთიდან მნიშვნელოვანი მანძილით დაშორება. ამასთან, წარმოდგენილ იქნეს შესაბამისი დასაბუთება საპროექტო ობიექტების ტექნიკურად ან/და ფუნქციურად ურთიერთდაკავშირების შესახებ;
- საყურადღებო ფაქტია, რომ წარმოდგენილ სკოპინგის ანგარიშში არ არის მოცემული ინფორმაცია სუნზე, რომელიც ახასიათებს მსგავსი ტიპის საქმიანობებს. გზშ-ს ანგარიშში დეტალურად აღიწეროს რა კონკრეტული ღონისძიებები გატარდება სუნის გავრცელების პრევენციის მიზნით. (მეთოდოლოგია, შემარბილებელი ღონისძიებები). აღნიშნული საკითხი მნიშვნელოვანია სოციალურ გარემოზე უარყოფითი ზემოქმედების მხრივ, ვინაიდან პრაქტიკა გვიჩვენებს, რომ ქვეყანაში არსებულ მსგავსი ტიპის საქმიანობებს თან ახლავს აღნიშნული პრობლემა, რაც იწვევს მოსახლეობის უკმაყოფილებას;
- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი იქნეს ინფორმაცია ცწადპ-ს მართვის შესახებ, რომელიც უნდა განხორციელდეს, „ცხოველური წარმოშობის არასასურსათო დანიშნულების პროდუქტისა (მათ შორის, ცხოველური ნარჩენების) და მეორეული პროდუქტის, რომლებიც არ არის გამოიზნული ადამიანის მიერ მოხმარებისათვის, ჯანმრთელობისა და ამ საქმიანობასთან დაკავშირებული ბიზნესოპერატორის აღიარების წესების ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების შესახებ“, საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 29 დეკემბრის N605 დადგენილების შესაბამისად. დაგეგმილი საქმიანობა შესაბამისობაში უნდა იყოს ზემოაღნიშნულ დადგენილებით განსაზღვრულ მოთხოვნებთან.

➤ **გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით)**

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „აგრო ალიანსის“ მიერ წარმოდგენილი „მეფრინველეობის ფერმისა და ფრინველის სასაკლავოს მოწყობა-ექსპლუატაციის პროექტზე“ **სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს წინამდებარე**

სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი, შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.